

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

/2024 оны 4 сарын байдлаар/

№	Үзүүлэлт	БОЭТ	Сумдын эмнэлэг	Өрхийн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Нийт дүн
1	Нийт үзлэг	57336	29751	33458	21548	142093
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	9857	8026	14214	2200	34297
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	4333	2583	4772	931	12619
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	18273	7752	3152	6391	35568
5	Нийт төрөлт	341	50			391
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	3047	2114		1260	6421
7	Нас баралт	12	59	36		107

№	Үзүүлэлт	2023.4	2024.4	Өөрчлөлт
1	Нийт үзлэг	127787	142093	14306
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	27460	34297	6837
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	7938	12619	4681
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	39814	35568	-4246
5	Нийт төрөлт	450	391	-59
6	Охидын төрөлт	12	25	13
7	Гэрийн төрөлт	2	0	-2
8	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	6067	6421	354
9	Нас баралт	103	107	4
10	0-1 насны эндэгдэл	3	5	2
11	1-5 насны эндэгдэл	0	0	0
12	Хурц халдварт өвчин	253	550	297

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2023.4 сар	2024.4 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	6.6	12.6	6
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	291.1	423.8	132.7
Үүнээс охидын	хувь	5.3	2.9	-2.4
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	34.2	72.8	38.6
БЗДХ	10000 хүн амд	11.2	20.2	9
Үүнээс өсвөр үе	хувь	26.5	19.6	-6.9
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	78	77.7	-0.3
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	37.1	35.6	-1.5

I.ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 142093 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 33%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 6421 хүнийг 40340 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.2 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.

- Түргэн тусламжийн 3218 дуудлагад явж үйлчилсний 574(17.8%) нь алсын дуудлага 274 (8.5%) нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна.
- Нийт эмийн сангууд 40221 жор хүлээн авч, 5.7 тэрбум гаруй төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.
- ЭЭСангуудад нийт 4160 жор ирсний 53.4% (2223) нь ЭМДаатгалын, 1.3% (54) мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 45.2%(1883) нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 68.3% байна.

II. БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

1. 4 сарын байдлаар 35568 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 4246 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 72,3% нь шинэ өвчлөл байна.
2. **Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:**
  1. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-9057
  2. Хоол шингээх эрхтний өвчин-8316
  3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-3017
  4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-2637
  5. Арьс харшил-1852
  6. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-1895
3. 4 сарын байдлаар 603 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба өвчлөл өнгөрсөн оноос 177 тохиолдолоор өссөн байна.
4. Оны гарсаар 107 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 17,7% нь хорт хавдраар, 9,3% нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 16,8% нь осол гэмтэлээр, 4,6% нь чихрийн шижин өвчнөөр тус тус нас барсан байна. Нийт нас баралтын 27 нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ хээр гадаа нас барсан байна.
5. БОЭТөвд 12 эндэгдэл тохиолдож 10 задлан шинжилгээнд хамруулсан ба задлан шинжилгээний хувь 83,3 % тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
6. **Нас баралтын шалтгаан:**
  1. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-34
  - 2 Хорт хавдраар-19
  3. Осол гэмтлээр-18
  4. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-7
  5. Хоол шингээх эрхтний өвчин-14
  - 6 .Чихрийн шижин-5
  7. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-4
  - 8.Бөөрний архаг дутагдал-2
  9. Перинаталь үеийн эмгэг-1
  10. Төрөлхийн гажиг-1

III. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 391 эх төрж 394 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 59 төрөлтөөр хүн амын төрөлт буурсан байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,3% (21) дутуу төрөлт эзэлж байна.
- Нийт төрөлтийн 6,3% (25) охидын төрөлт эзэлж байгаа ба өнгөрсөн оны мөн үеэс 13-н төрөлтөөр нэмэгдсэн үзүүлэлт байна. (ДЗ-15, ГТ-1 Мн-1, Хү-1, Цо-1, ЦЦ-3 бусад газар 3).

- 4 сарын байдлаар 167 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 423,8 байгаа нь өнгөрсөн оноос 132.7-р өссөн үзүүлэлт байна.
- 518 жирэмсэн эх хяналтанд шинээр орсны 463 (89.3%) эрт, 8(1,5%) хожуу хяналтад орсон байна.
- Нялхсын эндэгдэлын 5 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нярай 1, 1-6 сартай-4 байна. Эндэгдэлийн шалтгаан нь суулгалт, осол гэмтэл-2, зүрхний гажиг, нярайн амьсгалын гачаалын шалтгаантай байна.
- 4 сарын байдлаар 11143 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 56,7% эзэлж байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 5 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,04%-г эзэлж байгаа ба 10 хүүхэд туранхай, 6 хүүхэд өсөлт хоцрогдолтой байна.
- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 77,7%, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 35.6%-тай байна.

IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 714 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 373 тохиолдлоор өссөн байна. Нийт халдварт өвчний 21.4%-г БЗДХ, 59.3%-г салхинцэцэг, , 13.4%-г гар хөл амны өвчин, 2,1%-г ковид, 1.1%-г сүрьеэ, 0.7%-г цусан суулга, ёлом, улаан эсэргэнэ зэрэг өвчнүүд тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 10,9% (17) нь жирэмсний үзлэгээс, 8,7% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 84,8% нь өвчний учир амбулатороор, 6,5% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

АНХААРАЛ ТАТСАН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД:

1. 1000 амьд төрөлтөд нялхасын эндэгдэл 17,3-р (5) нэмэгдсэн.
2. 1000 амьд төрөлтөд үр хөндөлт өнгөрсөн оноос 132,7-р өссөн.
3. Охидын төрөлт, үр хөндөлт өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдэх хандлагатай анхаарал татаж байна.
4. Нас баралт, ялангуяа сэргийлж болох хавдар, чихрийн шижин, тархинд цус харвалт, зүрхний шигдээс, багтраа, осол гэмтэл, архины хордлого зэрэг шалтгаант нас баралт нийт нас баралтын 85% эзэлт байна. Хорт хавдарын нас баралтын 71% нь оношлогдсоноос хойш 1 хүртэлх жил амьдарсан байна.
5. Осол гэмтэлд өртөгсөдийн тоо өнгөрсөн оноос 1,4 дахин нэмэгдсэн байна.
6. Халдварт өвчин өнгөрсөн оны мөн үеэс 2,1 дахин нэмэгдсэн ба энд БЗДХ, салхинцэцэг, гар хөл амны авчин өнгөрсөн оны мөн үеэс нэмэгдсэн байна.
7. Хүүхдийн хяналтын хувь өнгөрсөн оны мөн үеэс буурсан ба өсөлт хоцролттой, жингийн алдагдалтай, туранхай хүүхдийн тоо нэмэгдсэн байна.

Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б Мидэрсүрэн , Д. Гантогтох

2024 оны 5 сарын 5

Эрт илрүүлгийн мэдээ 2024.4сар

Эмнэлгийн нэр	Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлэг			Чихрийн шижингийн эрт илрүүлэг			Элэгний хавдарын эрт илрүүлэг/15-65/			Умайн хүзүүний эсийн шинжилгээ			Хөхний үзлэгт хамрагдсан хүн			Дундаж хувь
	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	хамрагдвал зохих	хамрагдсан	хамрагдсан хувь	
1 Баяндалай	939	265	28.2	1460	97	6.6	959	187	19.5	109	50	45.9	306	115	37.6	27.6
2 Баян-овоо	883	168	19.0	883	170	19.3	996	163	16.4	88	30	34.1	316	87	27.5	23.3
3 Булган	947	57	6.0	947	57	6.0	979	57	5.8	96	11	11.5	387	98	25.3	10.9
4 Гурвантэс	3364	650	19.3	3364	369	11.0	2936	192	6.5	306	38	12.4	1330	228	17.1	13.3
5 МандалОвоо	729	50	6.9	729	50	6.9	729	109	15.0	76	31	40.8	187	56	29.9	19.9
6 Манлай	1005	431	42.9	1082	513	47.4	1197	481	40.2	145	54	37.2	416	133	32.0	39.9
7 Номгон	997	143	14.3	997	117	11.7	956	106	11.1	79	21	26.6	398	59	14.8	15.7
8 Ноён	814	302	37.1	814	302	37.1	810	295	36.4	77	17	22.1	333	78	23.4	31.2
9 Сэврээ	570	151	26.5	640	172	26.9	722	37	5.1	96	36	37.5	272	125	46.0	28.4
10 Ханбогд	5110		0.0	5110		0.0	5235		0.0	1765	40	2.3	2001	360	18.0	4.1
11 Ханхонгор	848	251	29.6	848	230	27.1	875	239	27.3	134	40	29.9	350	177	50.6	32.9
12 Хүрмэн	829	148	17.9	854	172	20.1	778	80	10.3	264	19	7.2	87	69	79.3	27.0
13 ЦогтОвоо	1022	239	23.4	1022	239	23.4	1082	254	23.5	110	5	4.5	320	170	53.1	25.6
14 Цогтцэций	3000	68	2.3	3000	42	1.4	3500	629	18.0	350	29	8.3	1500	58	3.9	11.3
Сумын дүн	21057	2923	13.9	21750	2530	11.6	21754	2829	13.0	3695	421	11.4	8203	1813	22.1	14.4
15 Шимбилэг	2550	1080	42.4	2550	1080	42.4	2550	830	32.5	643	186	28.9	1803	674	37.4	36.7
16 ӨнөОрших	2115	487	23.0	2315	537	23.2	3292	468	14.2	390	111	28.5	860	427	49.7	27.7
17 Энхийнхүслэ н	2653	1949	73.5	2737	1921	70.2	2275	459	20.2	433	77	17.8	1540	560	36.4	43.6
Өрхийн дүн	7318	3516	48.0	7602	3538	46.5	8117	1757	21.6	1466	374	25.5	4203	1661	39.5	36.3
Нийт дүн	28375	6439	22.7	29352	6068	20.7	29871	4586	15.4	5161	795	15.4	12406	3474	28.0	20.4
4сарын өссөн	10274	6439	62.7	10432	6068	58.2	9977	4586	46.0	1669	795	47.6	4289	3474	81.0	59.1